

Дзвоник

№ 143

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 12 рік видання, березень, 2019 рік

Дзвоник (Clopotel)
№ 143, 2019 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Адреса редакції:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Тарас ШЕВЧЕНКО

МЕНІ ОДНАКОВО, ЧИ БУДУ

Мені однаково, чи буду
Я жить вь Україні, чи ні,
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині –
Однаковісенько мені!
В неволі виріс між чужими,
І, не оплаканий своїми,
В неволі плачучи умру,

І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій – не своїй землі.
І не пом'яне батько з сином,
Не скаже синові: „Молись,
Молися, сину: за Вкраїну
Його замучили колись”.
Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та неоднаково мені,
Як Україну злиї люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені!

ТОПОЛЯ

По діброві вітер виє,
Гуляє по полю,
Стан високий, лист широкий –
Марно зеленіє.
Кругом поле, як те море
Широке, синіє.
Чумак іде, подивиться,
Та й голову схилить;
Чабан в ранці з соплікою
Сяде на могилі,
Подивиться – серце ниє:
Кругом ні билини!
Одна – одна, як сирота
На чужині, гине!

Тарас ШЕВЧЕНКО

ЗА СОНЦЕМ ХМАРОНЬКА ПЛИВЕ

За сонцем хмаронька пливе,
Червоні поли розстилає
І сонце спатоньки зове
У синє море: покриває
Рожевою пеленою,
Мов мати дитину.
Очам любо. Годиночку,
Малую годину
Ніби серце одпочине,
З Богом заговорить...
А туман, неначе ворог,
Закриває море
І хмароньку рожевую,
І тьму за собою
Розстилає туман сивий,
І тьмою німою
Оповіє тобі душу,
И не знаєш, де дітись,
І ждеш його, того світу,
Мов матері діти.

ВСТАЛА ВЕСНА

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила;
І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічає.

ТРИ ШЛЯХИ

Ой три шляхи широкії
Докупи зійшлися;
На чужину з України
Брати розійшлися;
Покинули стару матір,
Той жінку покинув,
А той – сестру, а найменший –
Молоду дівчину.
Посадила стара мати
Три ясени в полі,
А невістка посадила
Високу топольо;
Три явори посадила
Сестра при долині,
А дівчина заручена
Червону калину.

Не прийнялись три ясени,
Тополь всихала,
Повсихали три явори,
Калина зов'яла.
Не вертаються три брати, –
Плаче стара мати,
Плаче жінка з діточками
В нетопленій хаті;
Сестра плаче – йде шукати
Братів на чужину,
А дівчину заручену
Кладуть в домовину...
Не вертаються три брати,
По світу блукають,
А три шляхи широкії
Терном заростають.

ЗАПОВІТ

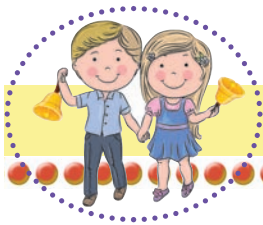
Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Україні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синє море
Кров ворожу... отойді я
І лани і гори –
Все покину, і долину
До самого Бога
Молитися... а до того
Я не знаю Бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волно окропіте.
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

ЗОРЕ МОЯ ВЕЧІРНЯЯ

Зоре моя вечірняя.
Зійди над горою,
Поговорим тихесенько
В неволі з тобою.

Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.

Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась.

Людмила ДОРОШ

Хто любить найсильніше?

Ця історія відбулася з дітьми другого класу. Була перерва і діти, чекаючи, коли розпочнеться виховна година, жваво обговорювали то одне, то інше. Найпопулярнішою темою для розмов були подарунки, які кожен з дітей збирався приготувати для своєї мами з нагоди 8 Березня. Діти ділилися своїми ідеями і кожному здавалося, що його подарунок буде найкращим. Та гучний дзвоник обірвав їх.

– Сьогодні, діти, пропоную вам провести невеличкий експеримент, – сказала загадково вчителька і написала на дошці тему виховної години «Хто любить найсильніше?»

Поки діти зацікавлено обговорювали, вона вивісила на дошці три великі зображення. На одному з них був величезний букет троянд і велика коробка шоколадних цукерок, на іншому – жіночі парфуми і один тюльпан, а на третьому – дитячий малюночок із написом «Вітаю, люба матінко!».

– Ну що, роздивилися, обговорили варіанти? – запитала вчителька.

– Так, так, – зашуміли діти, – все ж так просто! – кожен з них хотів швидше дати правильну відповідь учительці.

– Ну що ж, давайте перевіримо, наскільки ви були праві. Хто вважає, що найбільше любить свою маму той, хто подарував їй ось цей подарунок? – запитала вчителька, показуючи указкою на зображення з величезним букетом троянд і великою коробкою шоколадних цукерок.

Вгору піднявся ліс рук, майже половина.

– Хто вважає, що найбільше любить свою маму той, хто подарував їй дорогі парфуми і один тюльпан?

Знову ліс рук.

– А хто вважає, що найбільше любить свою маму той, хто намалював їй вітальну листівку?

– запитала наостанок вчителька.

Жодної руки.

– А тепер згрупуйтеся в один гурт ті, хто вибрав великий букет із шоколадом, а ті, хто обрав парфуми, в інший, порадьтеся між собою і один із ваших представників нехай потім пояснить перед класом свій вибір, наводячи аргументи на підтримку свого вибору.

Клас зашумів, діти називали аргументи, записували їх. Коли робота була закінчена, вчителька попросила перший гурт дітей пояснити свій вибір :

– Ми вважаємо, що любить найбільше свою маму той, хто подарував їй квіти і шоколад, тому що це великий букет квітів і коштував, мабуть, дорого. Усі люблять шоколад, а ця коробка з шоколадом знову велика і, мабуть, дорога, – пояснила Оленка вибір першої групи.

– Дякую, Оленко, а тепер черга за вами, – звернулася вчителька до другого гурту.

– Ми обрали парфуми і квітку, тому що ці парфуми дорожчі від букета, я це

знаю точно, бо такі парфуми дарував тато моїй мамі, вони привезені із самої Франції! – із запалом пояснив Марк. – А квітка додає подарунку ніжності і краси, бо саме вона символізує красу, ніжність і жіночність, – додав, зашарівшись, він, – я чув про це від бабусі.

– А тепер дізнаємося детальніше про кожного з тих, хто зробив ці подарунки, – сказала вчителька і діти затихли, як мишенята, з цікавістю очікуючи дізнатися, хто ж із них переміг.

– Букет і коробка цукерок були подарунком дівчинки, у якої було чимало кишенькових грошей, тож купити такий подарунок для неї не було дуже складно. Хоча мама робила для своєї донечки все, що могла, дівчинка не лю-

била допомагати своїй мамі по господарству, тож мамі приходилося завжди робити все самій. Парфуми із тюльпаном подарував своїй мамі хлопчик із багатой сім'ї, у якого теж були кишенькові гроші. Він часто не слухався своєї мами, сварився з нею і не любив гратися з молодшим братиком, навіть якщо мама часто просила його про це. А листівку намалювала дівчинка з бідної сім'ї. Її тато помер, коли вона була ще маленькою. Жила вона лише з мамою, яка працювала прибиральницею у школі. Мама дівчинки багато працювала і донечка щодня приходила увечері до неї у школу, щоб допомогти їй швидше все поприбирати.

У класі запала тиша.

– Тепер, дізнавшись усю інформацію, яку відповідь ви можете дати на моє запитання?

Діти знову зашуміли, але на цей раз їхній галас не був дуже рішучим і переконливим.

– Дозвольте, діти, я трішки допоможу вам, – втрутилася вчителька. – По-перше, ви, мабуть, зрозуміли, що речі не завжди є такими, якими здаються, чи не так?

Діти на знак згоди захитали головами.

– По-друге, як ви вважаєте, чи всі діти любили своїх мам? – вчителька пильно вдивлялася в очі своїх учнів.

– Звичайно ж, усі діти люблять своїх мам, але... по-своєму, правда? Хто ж тоді любить найсильніше? – побачивши, як діти знизують плечима, вчителька допомогла їм: – Цього, мабуть, ніхто не зможе сказати. Тоді які висновки ви могли б зробити з цього, хто спробує назвати?

Піднялася одна несмілива рука:

– Матусь треба любити і допомагати їм...

– Не важливо, наскільки дорогий подарунок ти приготував, головне, що він зроблений з любов'ю, – пролунав уже сміливіший голосок.

– Мама кожної дитини найкраща для неї, так як для матері немає кращої дитини за свою!

Очі вчительки заіскрилися гордістю за своїх кмітливих вихованців:

– Саме так, любі діти! Найдорожчий і найважливіший подарунок, який ми можемо зробити нашим мамам і рідним нам людям, – це любов. Її неможливо купити і не завжди можна побачити чи описати словами. Вона проявляється не тільки на свято, а насамперед кожного дня.

В цю мить пролунав дзвоник на перерву.

– Не буду вас більше затримувати, – сказала на останку вчителька, – а лише скажу так: незабаром 8 Березня, тож я бажаю вам, діти, зробити для ваших мам найкращий подарунок!

Михайло ВОЛОЩУК

Жартуючи, бабука онучці сказала

Сказала бабуся онучці, як мати;

– Слухай мене добре і не будь наївна,
Вечором прибуде, щоб тебе узяти
У красу велику небесна царівна.

Підеш з нею, Женько, у красу небесну –
Де немає місця плачу, ані біднота,
Там побачиш в сяйві країну чудесну
І дивні палати із срібла та злота.

На кожному кроці там побачиш диво,
Там чарівні квіти знають людську мову,
Там тебе зустріне радість, як спів жниво,
Там побачиш в щасті осяйну основу...

Будеш там радіти в золотих кімнатах,
Все проміння буде тебе угощати,
Всі тебе побачуть у яскравих шатах
І вічномуть пісні для тебе лунати.

Там в красі небесній, в тому світлім диві
Будеш вічно жити, як небесна днина,
Там ти не побачиш дні якісь бурхливі,
Там навіки будеш радісна дитина.

Там в промінні вічнім будеш процвітати,
Там, де хвора старість не дійде ніколи,
Там тебе сузір'я будуть угощати,
Там ти сядеш з ними за злотні престоли.

Онучка бабусі побожно сказала,
Оглянувши любо мамину кімнату;
– Слушайте, бабуся, я б не проміняла
За жодні палати нашу рідну хату.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

(Продовження з попереднього числа)

12. Як Панас Гусопас опришків нагодував

Залишивши пана Івана Колопана на добрі ватагові руки, Панас Гусопас з мадяром Міклошем подалися до лісу, де думали влаштувати собі добрий обід і відпочити, бо їх сильно намутила думка, що стануть зятями пана. Але тільки зайшли в ліс, як до них донісся людський голос.

– Цить, хтось розмовляє! – зупинив Панас товариша.

– Та де? То вітер, – відповів байдуже Міклош.

Він не знав, що Панас-Гусопас, колись глухий на обидва вуха, тепер завдяки Лісовому Дідові чув те, що інші не могли чути.

– Та ні, це людський голос, ходи за мною! – потяг Панас Міклоша за руку.

– Та про мене, – махнув той рукою.

Не довелось їм довго йти крізь ліс, як побачили галявину, серед якої горів вогонь, а округ вогню сиділо кілька людей.

– Здорові були, панове опришки! – голосно вклонився Панас.

Опришки посхоплювались на ноги, похапали зброю, але, побачивши перед собою двох молодих незброєних легінів, – заспокоїлись.

– Звідки ти знаєш, що ми опришки?! – запитав посивілий дядько.

– І важко вгадати, хто ви – піду в ліс без сокири, без коліс! Не лісоруби ви, ані вівчарі, тоді вгадай, хто ви?..

*«Гей, браття опришки! Долейте горівки,
До ватри прикиньте ще дров;
Настрійте ми горло голоском сопівки,
А я вам співати готов...»* – заспівав

Панас-Гусопас.

– Налили б ми тобі, синку, горівки, і хлібом-сіллю прийняли б вас, але, бач, і самі з голоду ледь по світу ходимо, але ти можеш нам заспівати... – зітхнув посивілий дядько.

– А я ліпше для вас гостину приготую: будем їсти панські страви та пити королівські напої, – запропонував опришкам Панас.

– З чого ти нам гостину приготуєш, коли в нас тільки жменя кукурудзяної муки та мала грудочка

бринзи, а в тебе теж, бачу, порожня торбина.

– А скатерки та рушники у вас є? – запитав Панас. – Ану тільки простелить їх, отут на травцю!

Опришки простелили рушники та скатерки, а на них враз з'явилося безліч страв, і варених, і печених, і смажених, і буджених, а горілок, вин та різних напоїв... вже нема що й говорити... Опришки кинулись до страв, але сивоголовий дядько зупинив їх:

– Не смійте їсти!

– Чому?!

– Як це?!

– Ми ж голодні!

– Вже три дні не їли! – почали кричати опришки.

– Це нечисті страви! – крикнув сивоголовий дядько.

– Як то нечисті?!

– Ось як гарно пахнуть!

– Чисті, чисті! – заперечували його опришки.

– Ось я зараз перехрещуюсь і все це зникне зовсім із оцими вражими синами! – мовив дядько і перехрестився три рази, але ні вражі сини, тобто Панас з Міклошем, не зникли, ані смачні страви зі скатертин.

– Чисті, чисті! – загули опришки.

– Чисті! – погодився дядько.

Опришки накинулись на їжу, мов біблійська саранча на Єгипет, але скільки вони не їли – страв на скатертині не меншало.

– Отакого б нам отамана! – крикнув один з опришків.

– Будь нам за отамана! – підтримав його інший.

– Зістанся з нами! – крикнув третій.

– А хіба у вас немає отамана? – здивувався Панас, який думав, що сивоголовий дідусь є їхнім отаманом.

– Немає, немає!

– Зловили його!

– Закрили у тюрму!

– У Сігетгарді він за мурами!

– Хто зна, чи живий...

– Чи не соромно вам?! Ви ж присягали на топірцях бути вірним до смерті Довбушу Олексі! – пробував вгамувати їх дідусь.

– А хто зна, чи він живий? – кричали опришки.

(Далі буде)

Марія ПРИГАРА

ТАРАСОВЕ СЛОВО

Снились Тарасові в чорній неволі
Гори дніпрові високочолі,
Де сокорина, пухом припала,
Віти на воду порозпускала.
Снилась веселочка в тихі години,
Що позичає в плесі краплини.
Снився щоночі сивий Славута,
Вся Україна, горем закута.
Рідний народ його, битий і гнаний,
Як він устане, зірве кайдани,
І розкувавши руки могуті,
Панство несите скине із кручі.
Все, що наснилось, – пісня сказала.
Пісня пророча – правдою стала!
Цвітом повиті Тарасові гори.
Поле безмежне з вітром говорить.
Слово Тарасове струнами б'ється.
Ходить між люди – з серця до серця.
Ходить між люди, лине світами –
Так йому жити й жити віками,
Поки, як море, в срібній обнові
Б'ються об берег хвилі дніпрові!

Володимир ПІДПАЛИЙ

КОБЗАР

Струни зрячі, вічні струни
Ти торкнеш рукою –
Попливе українська пісня
Та й Дніпром-рікою.

Хвиля пісні – вища й краща,
То лагідна знову...
Ой Тараса думи віщі –
Для душі розмова!

Шляхом ішла Катерина,
Узяла на руки,
Понесла свого сина –
Серця свого муку.
Бо у неї така правда,
Щоб не спали люди,
Бо у неї вічне право –
На землі цій бути...

Максим РИЛЬСЬКИЙ

ШЕВЧЕНКО

Кобзарем його ми звемо,
Так від роду і до роду:
Кожний вірш свій і поему
Він присвячував народу.

Він любив усе прекрасне
Все ненавидів потворне, –
І його ім'я – незгасне,
Світлий образ – неповторний.

Чисту матір і дитину
Він прославив серцем чистим,
Всю осяяв Україну
Поглядом він променистим.

Ось чому в сім'ї великій,
У цвіту садів прекрасних
Буде жити він ввіки,
Як безсмертний наш сучасник.

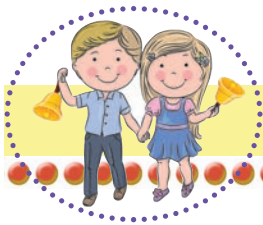
Уляна КРАВЧЕНКО

ХТО ТО, ХЛОПЧЕ, БУВ ТАРАС?

Хто то, хлопче, був Тарас?
– Це поет бездольних мас,
Це співець і наш Кобзар,
В серці мав любові жар.

Що такого він зробив?
– Україну полюбив!
І за це пішов в кайдани,
Щоб терпіти муки й рани.

Що за це йому дамо?
– Серць маленьких все тепло!
Ум розважний, пильні руки,
Що так прагнуть до науки,
І до праці для народу –
Це найкраща нагорода!

Степан ОЛІЙНИК

Наші мами

Пам'ятаймо, милі діти,
Пам'ятаймо завжди з вами,
Що для нас в усьому світі,
Найдорожчі – наші мами!

Нам маленьким і дорослим –
Все дають вони з любов'ю:
Ніжне серце, світлий розум,
Сили нашому здоров'ю.

Як ставали ми на ноги,
Перший крок наш був – до мами!
Радість маєм чи тривогу –
Серце мами завжди з нами.

Де сини її та дочки –
Завжди там вона думками.
Пишем в класі ми на дошці
Наше перше слово – мама!

Найдорожчі мамі діти,
Дітям мама їх – так само.
Треба вчитись і робити
Так, щоб радувати маму!

А як вивчитесь з літами,
Вдячні мамі за турботу,
І поїдете від мами
В інший край десь на роботу –
Хай усі запам'ятають:
І листи, і телеграми
Шліть туди, де їх чекають,
Виглядають ваші мами!

Василь ГРІНЧАК

Любій мамі

Мамо, настала весна,
Квітне верба запашна,
Річка в долині синіє.
Мамо, настала весна,
Пташечка в полі співає,

Пісня її чарівна
Сонечко вранці стрічає.
Мамо, настала весна,
Квітів нарвали ми з татом
Там, де поляна ясна, –
В тебе ж веснянеє свято!

Дмитро ПАВЛИЧКО

Весна

До мого вікна
Підійшла весна,
Розтопилася на шибці
Квітка льодяна.

Крізь прозоре скло
Сонечко зайшло
І поклато теплу руку
На моє чоло.

Видалось мені,
Що лежу я в сні,
Що співає мені мати
Золоті пісні,

Що мене торка
Ніжна і легка,
Наче те весняне сонце,
Мамина рука.

Анатолій КАЧАН

Чекання

Навесні, коли бузок
Хоче зацвітати,
Виглядає ластівок
Наша біла хата.

Ми подвір'я підмели,
Висіяли квіти,
А весні допомогли
Яблуні білити.

І розчистили струмок,
Що тече з діброви...
До прильоту ластівок
Все у нас готово.

Степан ТРАЙСТА

ВІЙНА ТРИКУТНИКОНОСЦІВ

2. ЧЕРВОНІ ПЕЧЕРИ

Червоні Печери, або Підкамінне Королівство, – це найтаємніший край всієї Трайстарії. Територія цього підкаміння простягається ген далеко, аж до кінця світу, бо по той бік Вогняної Річки Вулканії починав інший світ, до якого мандрували тільки душі померлих – душі грішників, як вірили всі жителі правобережної Трайстарії, бо так їх вчили соломонари, мольфарі і звіздарі та чорно-книжники: «Всі душі мусять перейти (перелетіти) через Вогняну Річку Вулканію, а далі кожній душі по за-слузі!»

Якщо душа непорочна, безгрішна, легка, то вона полетить настільки високо, що полум'я вогняних хвиль навіть не торкнеться її крил, які вона отримує від Святого Трикутника після покин-нення земного тіла. Така душа летить прямо до Отвору Вознесіння, крізь який добирається прямо до Всемогутнього Неба.

Душі, котрі були грішними, але спокутували свої гріхи тут, на землі, летіли теж досить високо, полум'я вогняних хвиль не торкалось них, але вони могли добратись тільки до Отвору Повернення, крізь який повертались на Всесильну Землю, як трикутнокрилі хранителі живих людей. Кожна новонароджена душа отримувала від Святого Трикутника такого трикут-нокрилатого хоронителя.

Душі, які були надто грішними, не встигли споку-тати свої гріхи, не були всіли перелетіти через Вул-канію, падали в невидиму Очищуючу Прірву, попадаючи в Кришталеве Царство Пречистої Води. Правда, бували й душі настільки грішні, які через свої важкі гріхи падали прямо у Вогняну Річку, що вливалася у Вогняну Гесну, де вічний плач і скрегіт зубів.

У це вірили тільки ворошани й декілька племен Ди-кого Краю. Підкамінники не вірили в післясмертне життя. Вони були безсмертними – вічно молодими й сильними завдяки омолоджуючим намулам, цілющим піскам та живій воді – і поклонялися Черленому Когу-тові, Куриці Матері та Вогняному Яйцеві – всемогутнім володарям Підкамінного Королівства, яким правив Король Філіп Фокула VI-ий. Разом зі своїми синами вогневодами, які в свою чергу правили семима пече-рами або гротами, як ще їх називали трайстарійці.

Перший син короля Філіпа Фокули VI-ого Джеря Фулджер правив Вілламією, вхід до якої знаходився близько Льодяних гір.

Другий син короля Павло Полум'яний правив дру-гою печерою (із заходу на схід), яку називали По-лум'янерією.

Третій королівський син Сидір Іскра вогневодив Іскранією.

Стожарією воєводив четвертий син короля Філіпа Фокули VI-ого Степан Стожар.

П'ятий син короля Гринько Граньовий керував Гра-нією; Шостий Дем'ян Димучий керував Дем'янією, а найменший Парас Паровий був володарем Паровії.

Кожен з вогневодів правив своєю печерою за своїми законами й правилами, що забороняли ро-бити будь-яке діло, яке могло б завадити сусідам. І так жили в мирі, злагоді та любові до своїх ближніх та Володарів Підкамінного Королівства.

Біля входу кожної з печер горіли вогні, а коли хтось входив чи виходив, вартові були змушені гасити їх, а потім запалювати знову. Трапля-лось дуже рідко, щоб хтось з ха-щарів, з якими підкамінники жили по сусідству, заходив до них у гості чи в різних справах. Десь колись, вряди-годи, бу-вало, що приходили й предст-авники інших племен Дикого Краю, остров'яни й навіть ворошани, котрі добирались Солодким Морем до Чорного лісу чи до Ха-щарського Краю.

З кожної печери можна було вийти на Вогневодський Шлях, що вів до королівського замку Фі-

ліпа Фокули VI-го, яким мали право ходити тільки во-гневоди, що збирались кожного року на вогневодській збори чи на королівські банкети, люди, назначені ними, та печеросвященики, які ходили поклонятись до святих храмів Черленого Когута, Куриці Матері та Яйця Вогнен-ного, бо шлях до цих храмів вів крізь Грибовий Сад, що бував округ королівського палацу, в яким росло безліч сортів грибів, під шапками яких звалили гнізда підка-мінні птахи, і над яким знаходився великий отвір до Всемогутнього Неба, яке посилало крізь ці отвори (саме такі отвори були й над Божественним Садам та озе-рами), до Підкамінного Королівства золоті промені сонця, святі краплини роси та пресвятий водяний дощ.

Королівський замок, ліпше сказати огорожа, мав чотири ворота: Вогневодські Ворота на півдні, до яких вів Вогневодський Шлях; Золоті Ворота на сході, які вели до Золотої Гроти; на Півночі знахо-дились Ворота Життя, що вели до таємного озера з живою водою, про яке мало хто знав, і на заході Святі Ворота, якими можна було добратись до Бо-жественного Саду, в якому знаходились всі три святі храми.

Божественний Сад, окрім східних воріт, до яких вів Королівський Шлях, мав на півдні три ворітця, що вели до грот, в яких жили вогнекнижники, посе-редники та судді-мудреці. На заході знаходилися Со-ляні Ворота, які вели не тільки до Соляних Печер, а також і до Грибної Печери, крізь яку можна було до-братись до озера з цілющою водою. На півночі Боже-ственного Саду були Вогнянні Ворота, крізь які можна було добратись до оздоровлюючих пісків, а далі до омолоджуючого намулу що знаходився на бе-резі Вогняного Озера, за яким протікала Вогнянна Річка Вулканія. Звідси, з Вогняного Озера, підзем-ними вогнепроводами живий вогонь добирався до Королівського та Божественного Садів, та до всіх печер.

Переклад Михайла Трайсти

Спиридон ЧЕРКАСЕНКО

МАЛЕНЬКИЙ ТОРБАНЬ

(Продовження з попереднього числа)

VI

Павлик прокинувся од ранкового сонечка, що заграло йому на видочку цілим снопом золотистого, сяючого проміння.

Він повернув голову до вікна й посміхнувся.

– Ні, брат, то дурне!.. – почув Павлик із сіней якісь тупотняву й вовтузіння. – Од діда, паливодо, не вирвешся!.. Иди, не опирайся, а то за вуха втягну!

Павлик дивився на двері широко розплющеними очима й нічого не розумів. Озирнувся по хаті – нікого не було.

Одчинилися з грюкотом двері, й дід Антип уніс на оберемку зляканого на смерть Захарка: хлопець борсався й дригав босими ногами в повітрі.

Здивований і зляканий несподіванкою, Павлик підвівся й сів на ліжку.

– Встав, сину? – питав дід, щільно причиняючи за собою двері, щоб Захарко не чкурнув часом. – Ось, маєш... Насилу знайшов поганця! На стайні в соломі зарився. Спасибі, хлопці сказали. Ну, тепер, розбишако, начувайся! Ми тобі дамо з Павликом.

Старий вхопив хлопця за плечі й підвів до ліжка.

– Бий, Павлику, бий його, паршивця, щоб не був таким уредним.

Павлик заховав під рядно руки й злякано дивився на Захарка.

– Не хочеш?.. Бий...

– Я не бу-у-уду більш!.. – ревів бугаєм зло-

чинець.

– Е, брат, то дурне! Хе... він не буде! Ще б пак! Авжеж не будеш, бо ось як вишпаримо тебе з Павликом, то й десятому закажеш... А в мене, хлопче, ремінь до-о-об-рий...

Дід пустив Захарка й почав шукати свого шахтарського пояса з доброї сириці.

– Де ж це він дівся? – клопотався дід.

Захарко притулився до стіни в кутку й вив:

– Я не бу-у-уду...

У Павлика забриніли на віях сльози.

– Дідусю... ді... ді... дусю... він більш не буде, – промовив хлопець, ладний заплакати.

– Хто? – обурився дід. – Він не буде? Так, так, пойми йому віри. Він удруге й голову тобі провалить, на смерть заб'є... Та де він закинувся!.. Наче ж отут учора клав...

– И-и! – вив Захарко. – Я не бу-у-уду...

– Ага, ось! – зрадів дід, знайшовши нарешті те, чого шукав. – Ану, йди тепер сюди, паливодо, я тебе провчу...

– Не бу-у-уду! Ой не буду!..

Павлик хутко скотився з ліжка й, плачучи, підбіг до діда.

– Він... Він не буде! Дідусю, ріднесенький... він... він... Павлик захлипав.

– Оттакої! – розвів руками здивований дід. – То це й ти плачеш?

– Він не буде, – говорив Павлик, утираючи сльози.

– Та як же тепер буде? – хвилювався старий. – То це, виходить, подарувати йому? Хороше діло! Він тобі й голову каменюкою просадить, а його за це по голівці?..

– Він не той... Авжеж, Захарку, ти не будеш більше битись? – хапався Павлик, щоб дід часом не встиг виконати своєї погрози.

– Я не буду, – почав заспокоюватися потроху Захарко: він бачив, що справа повертається йому на руку.

– Ми, дідусю, трохи пограємося із Захарком, – защебетав Павлик, помітивши, що дідусь уже вагається. – Пограємося, Захарку?..

– Оце так так! – обурився старий, але не хотів журити онука й одійшов од хлопця. – Ну, та стривай... Це тобі так не минеться! Піду, нехай хоч мати тебе той... Ач, яким вовком дивиться!

Дід вийшов і заціпнув за собою двері.

– Давай, Захарку, в крем'яхи, – упав коло хлопця Павлик. – Ось у мене є... га-а-арні...

Захаркові не хотілося, бо крем'яхи він уважав дівчачою грою, але не хотілося й прикрості зробити Павликові, що так ласкаво й запобігливо припрохував його.

– Давай, – згодився він і, зітхнувши, глянув на відчинене вікно.

Коли дід Антип з Явдохою, Захарковою матінкою, прийшли до хати, то, здивовані, зупинилися на порозі. Захарко з Павликом сиділи обойко долі й, сміючись весело, любенько грались у крем'яхи.

– Дідусю, – весело гукнув Павлик, побачивши старого, – він... Захарко зовсім не сердитий... Він гарний... Ми тепер часто гратимемося з ним.

– А! А! Ну, що ти йому скажеш? – ляснув дід з обурення об поли руками. – Його вишпарити слід... А він... га?.. Ну, щастя маєш? – посварився дід на Захарка пальцем, а тітка Явдоха ласкаво сміялась крізь сльози.

Ірина СОНЕЧКО

На що схожі букви

Чч

Взяв учитель-молодець
Вгору ніжкамї стілець.
– Ой, – радіє цілий клас,
Вийшла буква Ч у нас!

Шш

Буква Ш у нас
прикметна –
І красива, і шляхетна.
Як корона, буква Ш
Всю абетку прикраша.

Ь

Як до обіду ми
сідаємо,
Про Знак м'який
не забуваємо.
Тому що цей чудовий
знак
Страшенно схожий
на черпак!

Карло КОЛЛОДІ

Пригоди Піноккіо

(Продовження з попереднього числа)

XXXI. ПІСЛЯ П'ЯТИ МІСЯЦІВ БЕЗТУРБОТНОГО ЖИТТЯ В ЧУДЕСНІЙ КРАЇНІ ПІНОККІО, НА СВІЙ ПОДИВ, ПОМІЧАЄ, ЩО...

Нарешті фургон прибув, причому під'їхав він тихо-тихо, бо його колеса були обмотані клоччям і ганчірками.

Тягли фургон дванадцять пар осликів, однакових на зріст, але різної масті.

Були тут і сірі, й білі, одні рябі в коричнюву і білу цятку, інші в синю і жовту смужки.

Але найдивніше було те, що всі дванадцять пар, тобто всі двадцять чотири ослики не були підкуті, а мали на ногах білі шкіряні чобітки, зовсім як люди.

А візник? Уявіть собі чоловічка, ширшого, ніж вищого, гладенького і м'якенького, як кулька з масла. Щічки, як рожеве яблучко, рот завжди усміхнений, а голосок тоненький і ласкавий, мов у кота, що просить ласий шматочок у хазяйки.

Всі діти, побачивши цього Чоловічка, одразу захоувалися в нього і юрбою поспішали у фургон, щоб він одвіз їх у країну достатку, яка на географічній карті мала спокусливу назву – Країна розваг.

І справді, фургон був уже повний-повнісінький хлопчиків віком від восьми до дванадцяти років. Їх набилося туди, як оселедців у бочку. Там навіть дихнути не можна було, але ніхто не ойкав, ніхто не скаржився! Сама вже думка про те, що за кілька годин вони приїдуть у країну, де немає ні книжок, ні шкіл, ні вчителів, робила їх такими щасливими й покірними, що вони не відчували ні труднощів, ні втоми, ні голоду, ні спраги, навіть спати не хотіли.

Тільки-но фургон зупинився, Чоловічок, посміхаючись, ласкаво спитав у Гнотика:

– Скажи мені, любий хлопчику, чи й ти хочеш поїхати в цю щасливу країну?

– Звичайно, хочу.

– Але ж, любий мій, у фургоні немає жодного місця. Як бачиш, там повно-повнісінько.

– Дарма! – відповів Гнотик. – Якщо немає місця всередині, я згоден сісти на дишло.

І, підстрибнувши, він уместився верхи на дишлі.
– А ти, любий мій, – сказав Чоловічок ввічливо звертаючись до Піноккіо, – що думаєш робити? Поїдеш з нами чи лишишся тут?

– Я залишаюсь, – відповів Піноккіо. – Я хочу повернутися додому, хочу вчитися так, щоб стати прикладом для всіх, як усі пристойні хлопчики.

– Щастя тобі!

– Піноккіо! – сказав тоді Гнотик. – Послухай мене. Їдьмо з нами, і будемо веселитися довіку.

– Ні, ні і ще раз ні!

– Їдьмо з нами і будемо веселитися, – гукнули ще якісь чотири голоси зсередини фургона.

– Їдьмо з нами і будемо веселитися, – загорлала сотня голосів з фургона.

– А що скаже моя добра Фея, коли я поїду з вами? – спитав дерев'яний хлопчик; він уже завагався.

– Не забивай собі голову такими дурницями. Подумай тільки, що ми їдемо в країну, де станемо господарями своєї долі і веселитимемося з ранку до вечора.

Піноккіо не відповів, а лише зітхнув, потім зітхнув удруге, втретє і нарешті мовив:

– Дайте мені місце, я теж поїду з вами.

– Всі місця зайняті, – відповів Чоловічок, – але щоб довести, як ми тебе поважаємо, я поступаюь тобі своїм місцем на передку.

– А ви як?

– Піду пішки.

– Ні, я цього ніколи не дозволю. Краще сяду верхи на котрогось із цих осликів.

З цими словами дерев'яний хлопчик підійшов до ослика, що стояв з правого боку в першій парі, і спробував сісти на нього верхи.

Але тварина, різко повернувшись, хвицнула задніми ногами і підкинула бідолаху в повітря.

Можете собі уявити нахабний і гучний сміх хлопчаків, які бачили цю сцену! Але Чоловічок не засміявся. Він спокійно наблизився до непокірливого ослика і, вдавши, ніби хоче його поцілувати, в одну мить відкусив йому половину правого вуха.

А тим часом Піноккіо підвівся з землі і, страшенно розлючений, одним стрибком скочив на спину бідної тварини. Він зробив це так спритно, що хлопці перестали сміятися, закричали: «Хай живе Піноккіо!» – і щосили заплескали в долоні.

Але ослик раптом став на передні ноги і скинув

нешасного дерев'яного хлопчика на середину дороги, просто на купу каміння.

Знову розлігся регіт. Але Чоловічок і цього разу не засміявся, а з лагідним виглядом наблизився до неспокійного ослика і, вдавши, що хоче поцілувати його, відкусив йому половину другого вуха. Потім сказав дерев'яному хлопчикові:

– Сідай верхи і не бійся. Цей ослик трохи чудний. Та я сказав йому по одному слівцю у праве й ліве вухо і сподіваюсь, що тепер він буде слухняний і смирний.

Піноккіо сів, і фургон рушив. І коли ослики вже бігли чвалом, а фургон підстрибував на бруківці, дерев'яному хлопчикові раптом почувся тихенький голосок:

– Нещасний дурнику, ти зробив по-своєму, тепер начувайся.

Піноккіо перелякався, почав озиратися довкола, шукаючи, хто це говорить, але нікого не побачив. Ослики бігли собі далі, фургон котився, хлопці спали, Гнотик хрпів, як байбак, а чоловічок, сидючи на передку, наспівував крізь зуби:

Всі сплять уночі,
Я ж не сплю ніколи.

Проїхали якихось півкілометра, коли Піноккіо почув той самий тоненький голосок:

– Опам'ятайся, дурню! Хлопці, які покинули навчання і повернулися спиною до книжок, учителів і школи, щоб віддатися розвагам і забавкам, прирікають себе на горе... Я на собі це відчув, я не можу про це говорити. Настане день, коли й ти заплачеш, як тепер плачу я, але тоді буде запізно.

Почувши такі речі, вкрав переляканий Піноккіо скочив з ослика й підбіг до його морди.

Він був страшенно вражений, побачивши, що ослик плаче, плаче, як хлопчик!

– Гей, синьйоре Чоловічку, – гукнув Піноккіо до візника, – сталася дивна річ! Цей ослик плаче!

– Хай собі плаче. Наплачеться, буде сміятися.

– Невже ви навчили його й говорити?

– Ні, він сам навчився белькотати деякі слова. Він три роки пробув у компанії дресированих собак.

– Бідолаха!

– Рушаймо далі, – сказав Чоловічок, – ми не можемо марнувати час на те, щоб дивитись, як плаче осел. Сідай верхи, і їдьмо далі. Ніч холодна, а шлях далекий.

Піноккіо, звісно, послухався. Фургон знову рушив, і на світанку всі щасливо дісталися до Країни розваг.

Ця країна не схожа була на жодну країну в світі. Жили тут тільки самі діти. Найстаршим було чотирнадцять, наймолодшим – вісім років. На вулицях

веселощі, розваги, гамір, аж у голові паморочилося! Усюди вешталися ватаги нероб. Хто грав у горіхи, хто в крем'яхи, хто в м'яча, одні каталися на велосипедах, інші на дерев'яних конях. Тут грали в піжмурки, там у квача. Одні, одягнуті клоунами, ковтали палаюче клоччя, другі декламували, треті співали. Той ходив на руках по землі, дригаючи ногами в повітрі, той ганяв обручі, а той походжав, як генерал, у паперовій касці і з картонним мечем у руці. Сміялися, кричали, плескали в долоні, свистіли, кукурікали. Словом, тут стояв такий пекельний галас, такий гармидер, що треба було затикати вуха, щоб не оглухнути. На всіх площах стояли балагани, і там з ранку до вечора юрмилися діти, а на всіх стінах були написані чудові слова, як наприклад: «Хай жевуть росвахи» (замість «Хай живуть розваги»), «Ни хочимо хотити до школи» (замість «Не хочемо ходити до школи»), «Геть орихметику!» (замість «Геть арифметику!») та інші подібні.

Піноккіо, Гнотик та інші хлопці, які приїхали разом з Чоловічком, тільки-но вступили в місто, одразу ринули в цей гармидер і за кілька хвилин подружилися з усіма. Хто був у ту мить щасливіший і задоволеніший від них!

У таких безперервних розвагах, як сон, минали години, дні, тижні...

– Ах, яке чудове життя! – казав Піноккіо щоразу, як зустрічався з Гнотиком.

– Бачиш тепер, що моя правда? – відповідав Гнотик. – А ти не хотів їхати! Та ще й забрав собі в голову повернутися додому до своєї Феї і гаяти час на навчання! Якщо ти сьогодні позбувся нудних книжок і школи, то *цим* завдячуєш мені, моїм порадам, моєму старанню. Ти розумієш? Тільки справжні друзі можуть робити такі великі послуги!

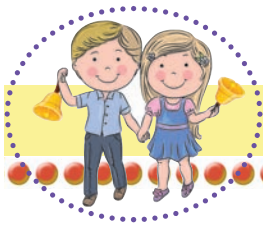
– Звичайно, Гнотику. Якщо сьогодні я справді задоволений життям, то це твоя заслуга. А знаєш, що казав завжди про тебе вчитель? «Не водися з тим шибеником Гнотиком, тому що Гнотик – поганий товариш і може навчити тебе тільки поганому».

– Нещасний учитель! – сказав Гнотик, хитаючи головою. – Я добре знаю, що він не любив мене і лаяв як хотів, але я великодушна людина і прощаю йому!

– Ти благородний хлопець! – сказав Піноккіо, обнявши друга і вдячно цілуючи його в чоло.

Так минуло п'ять місяців безтурботного життя в прекрасній Країні розваг. Хлопці гралися, розважались і за весь цей час жодного разу не побачили ні книжки, ні школи. І ось, прокинувшись одного ранку, Піноккіо був страшенно вражений надзвичайно прикрою несподіванкою, яка дуже засмутила його.

(Далі буде)

Казки народів світу

Словацька народна казка

Чи за добро слід добром платити

То йде раз молотник молотити й зустрічає вовка. А вовк йому й каже:

– Гей, куди ти йдеш?

– Та молотити.

– І мішок у тебе є? Сховай мене в мішок.

– А чого мені тебе в мішок ховати?

– Бо за мною мисливці женуться, хочуть мене вбити. Порятуй мене, то я тобі віддячу.

От молотник узяв його у мішок та й іде далі.

А назустріч йому мисливці. Питаються:

– Чи ти не бачив вовка?

А він каже:

– Ні!

Мисливці й пішли собі. Тоді молотник вовкові:

– Ну, вже вилазь, мисливці пішли.

Та й випустив його з мішка.

– Ну, як же ти мені тепер віддячиш? – питається.

– А ось як, – каже вовк, – із'їм тебе!

Молотник йому:

– Оце так? За добро мені злом платиш?

Вовк і каже:

– За добро ніхто добром не платить!

– Е-е, вовчику, постривай, – каже молотник. – Хай ось когось зустрінемо, що він на те нам скаже!

От іде кривий, беззубий пес. Молотник його й питає:

– Песику, чи правда, що за добро нічого ждуть добра?

– А чого це ти мене про це питаєш? – каже пес.

– Бо я оцього вовка врятував од смерті. Гнались за ним мисливці, а я його в оцей мішок сховав. А оце випустив, то він каже, що з'їсть мене.

– А що ж, – каже пес, – так воно й є. Як був я молодий, стеріг господареві і маєток, і худобу. А тепер як несила моя злодіїв проганяти, то господар мене й вигнав. Еге ж, не жди за добро добра!

Вовк тоді до молотника:

– От бач, тепер я тебе з'їм!

– Е, ні, – каже молотник. – Ходімо далі, може, ще кого зустрінемо!

Аж іде старий, кривий кінь. Вони його й питають:

– Конику, скажи, чи за добро може сподіватись чоловік добра?

– Де там! – каже кінь. – Ніколи за добро добра не сподівайся!

– А чого? – питається молотник.

А кінь і каже:

– Бо як був я молодий, любив мене господар. Тоді бігав я в кареті. А як постарів, мусив тягти воза і навіть молотарку. Зламала мені машина ногу, то хазяїн мене й вигнав. Тепер шукаю собі смерті!

От вовк і знов каже молотникові:

– Бач, нічого за добро ждати добра! І кінь сказав те саме. О тепер я таки тебе з'їм.

– Е, ні, – каже молотник. – Ходімо, може, ще кого зустрінемо. Що він нам скаже.

Коли йде лисичка. Молотник до неї:

– Лисичко, скажи, чи за добро чоловік може коли діждатись добра?

– А чого ти мене про це питаєш? – лисичка йому.

– Того, – каже молотник, – що йшов я з мішком молотити, а вовка хотіли вбити мисливці. Він мене дуже просив сховати його в оцей мішок, щоб мисливці не вбили. Казав, що за те мені добром віддячить. А як пройшли мисливці, випустив я його з мішка, а він хоче мене з'їсти. Ото я його й питаю, чи сміє він за добро платити злом.

Тут лисичка й каже, що вона не вірить, щоб вовк міг залізти в цей мішок. Мовляв, нехай молотник наставить мішка, а вовк хай туди влізе. От вовк зараз-таки й упхався в мішок.

– Слухай, молотнику, – каже тоді лисичка, – зав'яжи оцього мішка, поклади на землю, візьми ціпа та й молоти, – чи посиплеться з нього добро?

Молотник так і зробив. А лисичка й каже:

– Отак-то воно на світі! Не тільки людина, а й вовк мусить за добро добром платити!

Ото якби той молотник не зустрів лисички, мабуть би, вовк його й зі світу звів!

? Відгадай ?

Все у зелені довкола:
Пасовища, ліс і поле.
Мчать струмочки до ріки,
Ліплять гнізда ластівки,
І в сороки новина, –
Облетіла всіх вона,
Сповіщаючи: – ...
(Весна)

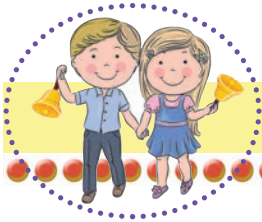
Перший я приніс весну,
Пробудив усе від сну,
Заспіваю під вікном.
Звуть мене усі ...
(Жабок)

Посадила в квітнику
Квітку ніжну та струнку.
Жовті ніжні пелюстки,
Зеленесенькі листки.
В квітнику у мене зріс
Гордий красень... Це –
(Сирінець)

Лиш весна привітна
У гостях з'явилась –
На гіллі тендітнім
Котики розсілись.
Котики пухнасті,
Котики маленькі,
Жовті, мов курчата,
Як вата, м'якенькі.
Рано нас вітати
В котиків є звичка.
Знають всі малята –
Це цвіте - ...
(Вербичка)

Колискова

♩ = 80

Музика і слова Віорела Котика

Вступ соль-мінор до-мінор соль-мінор

1. За го - ро - ю со - неч - ко
2. Вже зас - ну - ли квіти впо - лі

4 до-мінор Ре-7 соль-мінор до-мінор соль-мінор

спа - тонь - ки ля - га - є. У на - ше ві - ко - неч - ко
і ко - раб - лик всинім морі. Сплять зві - ря - та втемнім лі - сі,

6 до-мінор Ре-7 соль-мінор до-мінор

ніч - ка заг - ля - да - є. Ли - шень зі - ронь-ки сі - я - ють,
на - віть го - лу - би - на стрісі

8 Мі-бемоль мажор Ре-7 соль-мінор до-мінор

до Ми - ки - ти про - мов - ля - ють: "Спи, Ми - ки - то, спи ма - лень - кий,

10 Мі-бемоль мажор Ре-7 до-мінор Ре-7

ян - го - лят - ко бать - ка нень ки. Спи, Ми - ки - то, со - ло - день - кий.

12 до-мінор Ре-7 соль-мінор Мі-бемоль Ре-7 I. соль-мінор Мі-бемоль Ре-7

Гар - них снів то - бі, рід - нь - кий. Лю - лі, лю - лі, а - а - а, ді - тям спа - тонь - ки по - ра.

15 2. ritenuto

ді - тям спа - тонь - ки по - ра. Лю - лі, лю - лі, а - а - а, ді - тям спа - тонь - ки по - ра.

18

*1. За горою сонечко
спатоньки лягає.
У наше віконечко
нічка заглядає.*

*Приспів:
Лишень зіроньки сіяють
й до Микити промовляють:
"Спи, Микито, спи маленький,
янголятко батька й неньки.*

*Спи, Микито, солоденький,
гарних снів тобі, рідненький.
Лю-лі, лю-лі, а-а-а,
дітям спатоньки пора.*

*2. Вже заснули квіти в полі
і кораблик в синім морі.
Сплять звірята в темнім лісі,
навіть голуби на стрісі.*

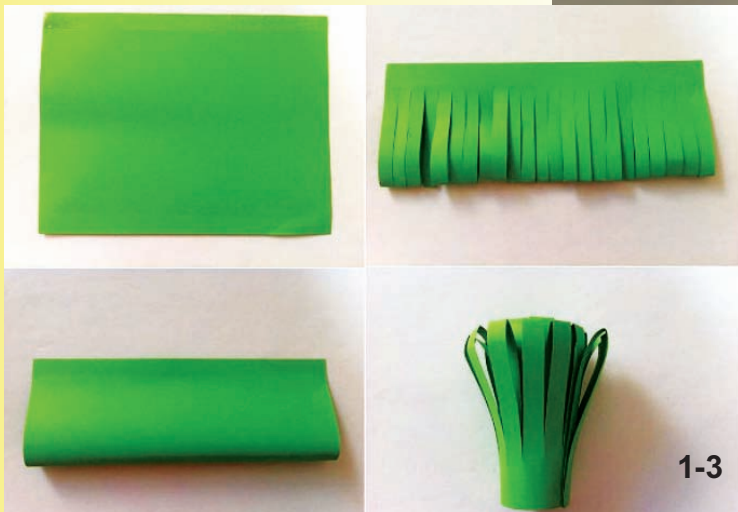
○○○ *Творимо своїми руками* ○○○

ВЕСНЯНА КЛУМБА

Якщо до 8 Березня всього кілька днів, а ви не встигли підготувати подарунок мамі, без паніки! Об'ємний квітучий куц, немов щойно з весняної клумби, стане чудовим сюрпризом до свята. Ми вам пояснимо, як зробити подарунок за короткий час, швидко і якісно!

Для роботи вам будуть потрібні:

- двосторонній кольоровий папір,
- ножиці,
- клей.

1-3

1. Візьміть зелений лист кольорового паперу, складіть вдвічі, не сильно притискаючи папір по лінії загину. Склейте по краю.

2. Уздовж листа на відстані 1-1,5 см зробіть надрізи.

3. Зверніть куцик і закріпіть декількома краплями клею.

4. Виготовте квіти. Це можуть бути ромашки з окремих пелюсток або прості різнокольорові квіти з цілісного клаптика паперу і круглої серединки. Фантазуйте!

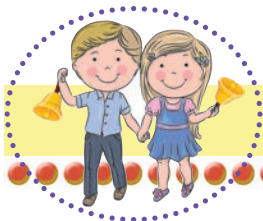
5. Залишилося тільки приклеїти квіти до куца. Чарівно!

Наша вам порада: дивуйте матусю красивими виробами не тільки у свята – нехай вона посміхається частіше!

4-5

Переклад з рос. Л. ДОРОШ

ДОГЛЯД І ЗАХИСТ КОНЕЙ ВЕСНОЮ

(Сторінка народознавства)

Весна в уявленні українців є природнім втіленням краси, сили і надії, тому й народні свята весняного циклу присвячені майже повністю пробудженню природи. У народі вважалося, що сніг повністю сходить і земля відтає 25 березня. Тому було прийнято виходити на вулицю на світанку і зустрічати весну. У цей день православні вшановують преподобного Феофана Сповідника – візантійського літописця, ченця і богослова. На Феофана існувало ще декілька особливих традицій. Ті, хто займався льоном або коноплями, розсипали жмені насіння для птахів. Вважалося, що це допоможе виростити хороший льон і зібрати багатий урожай. Інші селяни продовжували готуватися до посівних робіт. Знахарі проводили обряди і читали замовляння від хвороб і поганого ока.

Але особлива повага і турбота на Феофана була присвячена коням, без яких селянину було просто не прожити. Кінь – чи не головна тварина в селянському господарстві, улюблена і шанована. Про них говорили: «У доброго господаря немає поганого коня». Конячка могла передбачати погоду – якщо буде негода, кінь струшує головою, задирає її вгору. А якщо пирхає в дорозі – це обіцяє приємну зустріч. Мають коні і магічні здібності: якщо спотикається на праву ногу – добра ознака, на ліву – попередження про невдачу. Кінь в українському світогляді – це символ енергії й сили, пристрастей та інстинктів, а також втілення правдивої вірності та відданості. Споконвічно коні були в першу чергу помічниками богів і воїнів. Навіть творчі люди мають своїм символом коня – Пегаса. «Осідлати коня» – означає досягти цілі, здобути кращу долю. Тож коні – і працюючі, і войовничі, і творчі духом. Крім того, в не одній світовій культурі коней бачили, як тварин волелюбних, прагнучих незалеж-

ності. Всі ці риси, а також їхня краса та грація оспівані у величезній кількості мистецьких творів. До нас дійшло безліч переказів про те, як ці розумні, витривалі і швидкі тварини врятували своїх наїзників-козаків. Українські козаки називали коней «вірним братиком» за те, що ті навіть у період парування не забувають господаря-друга, на відміну від інших тварин. Через те досвідчені воїни в першу чергу доглядали і турбувалися про коней і в мирний час, і під час військових походів.

Отож, 25 березня потрібно було подумати про те, як захистити свого коника і від хвороб, і від «поганого» ока. Казали, що їх треба обов'язково напоїти в цей день джерельною водою. До води потрібно було кинути срібний виріб: монетку, ложку, обручку тощо. Вірили, що тоді тварина залишиться здоровою. А ще вважалося, якщо кінь 25 березня голосно заіржав у хліві – то буде господарю щастя. Коні 25 березня фиркають голосно – дощ піде. Якщо ж вони на дорозі зафиркали, то варто підготуватися до дуже неприємної і несподіваної зустрічі. А якщо жінка через кінську упряжку переступить, коню потім працювати важко буде. Якщо на Феофана кінь захворів, то не видужає аж до осені, або помре. Однак, в будь-якому випадку, навесні він не зможе допомогти селянину в роботі. Тому господарі за кілька днів до 25 березня з обережністю приглядалися до коней. Вони боялися побачити перші ознаки хвороби. Поліпшувався й догляд за тваринами напередодні, адже кінь у господарстві селянина був незамінним помічником і цінним надбанням. Усі члени родини постійно турбувались про цих тварин і протягом року відносились до них з любов'ю і повагою, на яку вони безсумнівно заслуговують.

Підготувала Ольга Сенишин

Пішаємося нашими дітьми!

**Гурт «Буковинка» на святі «День материнської мови»,
с. Балківці, Сучава**

**Учні 1-го класу школи-гімназії на заході з нагоди святкування 8 Березня,
с. Верхня Рівна**